

Warszawa, 16.09.2026 r.

Prof. dr hab. Jarosław Gryz
Wydział Studiów Międzynarodowych i Politologicznych
Uniwersytetu Łódzkiego

Arkusz recenzji rozprawy doktorskiej

mgr Marka NIEMCZYKA

nt. *„Zaangażowanie państw i instytucji Unii Europejskiej w proces ochrony Strefy Czarnobylskiej”*

w postępowaniu w sprawie nadanie stopnia doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce i administracji

opracowanej pod kierunkiem naukowym prof. dr hab. Piotra MICKIEWICZA

Forma rozprawy: praca pisemna, monografia naukowa

Rozprawa doktorska mgr Marka Niemczyka została przedłożona Radzie Dyscypliny Nauki o Polityce i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego i na podstawie decyzji z dnia 15 czerwca 2026 r. wskazana do recenzji w postępowaniu w sprawie nadania doktorantowi stopnia doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce i administracji.

Stwierdzenie spełnienia albo braku spełnienia przesłanki, o której mowa w art. 187 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (z późn. zm.) dotyczącej przedmiotu rozprawy:

1. Stwierdzenie spełnienia albo braku spełnienia oryginalnego rozwiązania problemu naukowego. (Ocena wraz z uzasadnieniem)

W pracy pt. *„Zaangażowanie państw i instytucji Unii Europejskiej w proces ochrony Strefy Czarnobylskiej”* mgr Marek Niemczyk podejmuje zagadnienie katastrofy Czarnobylskiej Elektrowni Jądrowej, do której doszło 26 kwietnia 1986 r. Dokonuje ponownej oceny tego zdarzenia z perspektywy wsparcia realizowanych przez państwa i instytucje Unii Europejskiej, jak również inne podmioty działań. W dysertacji systematyzuje ich formy. Ukazuje także, które z nich wzmacniały bezpieczeństwo w obszarze skażonym w rejonie elektrowni, jak i zabezpieczeniem jej samej przed oraz w trakcie rosyjsko – ukraińskiej wojny, jej drugiej fazy, toczonej od 2022 roku.

Oryginalność prezentowanego rozwiązania warunkowały przyjęte założenia poznawcze, *brak transparentności w zakresie skali katastrofy, jej przyczyn, skutków oraz działań podejmowanych bezpośrednio po awarii przyczynił się do powstania i utrwalenia zjawiska polegającego na kształtowaniu opinii publicznej w oparciu o domysły, uproszczenia oraz tzw. legendy miejskie* (s. 6). Kolejnym założeniem, że *pomimo upływu niemal czterech dekad wydarzenie to nadal rodzi liczne pytania dotyczące jego rzeczywistych przyczyn, długofalowych skutków oraz wpływu na*

kształtowanie się polityki międzynarodowej, w tym współczesnych mechanizmów wsparcia realizowanych przez państwa i instytucje Unii Europejskiej (s. 6). Te dwa ujęcia poznawcze zasadniczo tworzą wykładnię prezentowanej wiedzy w zakresie rozpoznania motywów działania państw, ich organizacji, w tak zakreślonym obszarze wiedzy. Nie ograniczyły się jednak do tylko do analizy zdarzeń, zjawisk, procesów. Wskazały formułę rozwiązań, które były stosowane przez państwa i instytucje międzynarodowe w czasie od wystąpienia katastrofy bloku czwartego w elektrowni atomowej w Czarnobylu.

Rozprawa doktorska mgr Marka Niemczyka pt. „Zaangażowanie państw i instytucji Unii Europejskiej w proces ochrony Strefy Czarnobylskiej” została sporządzona z pięciu rozdziałów, wstępu, zakończenia, bibliografii, spisu tabel, załączników (A, B, C). Liczy ona 269 stron. naukowej dysertacji. Praca zawiera: 1) wstęp, który poza uzasadnieniem wyboru tematu ukazuje jej zakres; 2) pięć rozdziałów merytorycznych poprzedzonych krótkim wprowadzeniem.

Jako przedmiot badań wskazano zakres, formy oraz znaczenie wsparcia państw i instytucji Unii Europejskiej, a także innych partnerów zachodnich, w procesie ochrony i rozwoju Czarnobylskiej Strefy Wykluczenia. Jako cel główny badań wskazano: przedstawienie stopnia i charakteru zaangażowania państw i instytucji Unii Europejskiej w proces ochrony Strefy Czarnobylskiej. W stosunku do niego sformułowano pięć celów szczegółowych.¹ Głównym problemem badawczym było pytanie: *W jaki sposób państwa i instytucje Unii Europejskiej wspierają proces ochrony i rozwoju Czarnobylskiej Strefy Wykluczenia?* W stosunku do niego

¹ Są to: 1. Zidentyfikowanie procesów i form nawiązywania współpracy ZSRR z przedstawicielami krajów i instytucji zachodnich bezpośrednio po katastrofie, w celu usunięcia jej następstw. 2. Analiza aktualnych uwarunkowań Czarnobylskiej Strefy Wykluczenia w kontekście agresji zbrojnej Federacji Rosyjskiej oraz ocena rzeczywistych warunków radiologicznych w odniesieniu do prowadzonych i planowanych działań międzynarodowych. 3. Ocena wsparcia udzielanego Czarnobylskiej Strefie Wykluczenia przez państwa i instytucje UE oraz analiza zaangażowania strony ukraińskiej w proces międzynarodowej współpracy, ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania zasobów finansowych, podejmowanych inicjatyw i działań koordynacyjnych. 4. Ocena i analiza działań międzynarodowych, planowanych w ramach procesu całkowitego demontażu obiektu, ze szczególnym uwzględnieniem ich charakteru i przebiegu. 5. Ocena zasadności wsparcia udzielanego przez państwa i instytucje UE oraz partnerów zachodnich dla potencjalnego rozwoju alternatywnych źródeł energii (OZE i reaktorów SMR) oraz turystyki na terenie Czarnobylskiej Strefy Wykluczenia.

sformułowano pięć problemów szczegółowych.² W pracy nie ma wiodącej hipotezy badawczej, zawarto w niej sześć hipotez szczegółowych.³

2. Stwierdzenie spełnienia albo braku spełnienia rozwiązania w zakresie zastosowania wyników własnych badań naukowych w sferze gospodarczej lub społecznej. (Ocena wraz z uzasadnieniem)

Pracę podzielono na pięć rozdziałów.

Rozdział pierwszy ukazuje problematykę elektrowni jądrowej w Czarnobylu oraz Czarnobylską Strefę Wykluczenia. Opisuje on uwarunkowania, które doprowadziły do katastrofy oraz działania podjęte bezpośrednio po jej wystąpieniu. Przedstawiono w nim funkcjonowanie elektrowni, t w tym jej budowę, niebezpieczne zdarzenia, przyczyny katastrofy, działania po wybuchu bloku 4 oraz utworzenie Strefy Wykluczenia. Ten obszar wiedzy zawarł charakterystykę elektrowni, przyjętego w następstwie wybuchu obszaru wykluczenia. W rozdziale tym, bazując na źródłach, wykazano, które czynniki finalnie przyczyniły się do awarii (materiałowe, logistyczne, i przede wszystkim ludzkie). Rozdział stanowi podstawę, dalszej przyjętej w pracy wykładni wiedzy.

Rozdział drugi przedstawia działania podejmowane w określonych okresach przez państwa oraz instytucje europejskie. Ponadto, przez państwa i instytucje Unii

² Są to: 1. Jak prezentują się obecne możliwości prowadzenia działań międzynarodowych w Strefie Wykluczenia w ujęciu agresji Federacji Rosyjskiej w tymże regionie oraz aktualnej sytuacji związanej z zagrożeniem radiologicznym? 2. Jak przebiegało nawiązywanie współpracy między ZSRR a państwami oraz instytucjami zachodnimi, w tym ówczesną Wspólnotą Europejską, w procesie likwidacji skutków katastrofy w Czarnobylu i podejmowania pierwszych działań mających na celu ochronę zamkniętej strefy wokół elektrowni? 3. W jakim stopniu wsparcie udzielane przez państwa i instytucje UE oraz partnerów zachodnich jest zasadnie wykorzystywane w kontekście potencjalnego rozwoju alternatywnych źródeł energii (OZE i reaktorów SMR) oraz turystyki na terenie Czarnobylskiej Strefy Wykluczenia? 4. W jaki sposób wsparcie udzielane Czarnobylskiej Strefie Wykluczenia przez państwa i instytucje UE jest wykorzystywane, a jak wygląda zaangażowanie strony ukraińskiej w proces międzynarodowej współpracy, ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania zasobów finansowych, podejmowanych inicjatyw i działań koordynacyjnych? 5. Jakie są planowane działania międzynarodowe w ramach procesu całkowitego demontażu obiektu w Czarnobylskiej Strefie Wykluczenia oraz jaki jest ich charakter i przebieg?

³ Są to: 1. Wsparcie państw i instytucji Unii Europejskiej w procesie ochrony Czarnobylskiej Strefy Wykluczenia stanowi element niezbędny do pełnego zachowania bezpieczeństwa tego obszaru w wymiarze międzynarodowym. 2. Warunki do prowadzenia działań na terenie CSW w ramach współpracy międzynarodowej są relatywnie sprzyjające w ujęciu potencjalnych zagrożeń radiologicznych, jednak znacząco ograniczone poprzez działania zbrojne, jakie zostały dokonane w obszarze zamkniętym oraz jakie są obecnie prowadzone na terenie całej Ukrainy. 3. Działania międzynarodowe w ramach demontażu obiektów czarnobylskiej elektrowni są oraz będą przeprowadzane w ścisłej współpracy administracji ukraińskiej z państwami i instytucjami UE, które oprócz znacznej pomocy finansowej i eksperckiej pełnią także rolę nadzorczą nad obszarem. 4. Wsparcie włączy udzielane przez instytucje i państwa UE jest przejawiane i wykorzystywane w sposób, który umożliwi rozwój OZE, SMR i turystyki w Czarnobylskiej Strefie Wykluczenia. 5. Początkowy proces nawiązywania współpracy władz ZSRR z przedstawicielami państw zachodnich w sprawie likwidacji skutków katastrofy w Czarnobylu charakteryzował się znaczną ostrożnością oraz restrykcyjnym izolacjonizmem informacyjnym ze strony ZSRR, przy jednoczesnym powierzchownym i pokazowym otwieraniu się na współpracę z Zachodem. 6. Ukraina wykazuje istotną inicjatywę oraz zdolności koordynacyjne w zakresie współpracy międzynarodowej, ze szczególnym uwzględnieniem działań prowadzonych na terenie Czarnobylskiej Elektrowni.

Europejskiej. Omówiono tu wsparcie udzielane bezpośrednio po katastrofie oraz te działania ochronne, które były realizowane do rosyjskiej agresji zbrojnej na Ukrainę w 2022 r. W rozdziale pominięto wykładnię wiedzy przedstawioną MAEA bezpośrednio przez ZSRR (s. 55-56 dysertacji, patrz ocena bibliografii przez recenzenta). Ukazano tu jednak inne uwarunkowania charakteryzujące współpracę ZSRR z organizacjami międzynarodowymi, tj. Międzynarodową Organizacją Energii Atomowej, Światową Organizacją Zdrowia, Komitetem Naukowym ONZ ds. Skutków Promieniowania Atomowego. W rozdziale ukazano uwarunkowania i czynniki determinujące zaangażowanie państw członkowskich UE, instytucji unijnych oraz organów takich jak Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej z udziałem Ukrainy, w sprawowanie nadzoru nad elektrownią w Czarnobylu oraz Czarnobylską Strefą Wykluczenia. Zawarto w nim także proces kształtowania się współpracy międzynarodowej i jej rezultaty. Stanowi to istotny element przyjętej w pracy wykładni wiedzy.

Rozdział trzeci dokonuje analizy problematyki związanej z rosyjską agresją zbrojną na obszar Czarnobylskiej Strefy Wykluczenia. Ujmuje wpływ tych działań na bezpieczeństwo tego obszaru, instalacji oraz materiałów promieniotwórczych przechowywanych na miejscu. Ponadto, omawia sposób, w jaki zakłócono funkcjonowanie obiektu.⁴ W rozdziale, poza ewidentnymi zagrożeniami wynikającymi z głupoty rosyjskich okupantów, a także miejscowej ludności, ukazano także działania podejmowane przez państwa i instytucje europejskie wraz ze stroną ukraińską na rzecz przywrócenia oraz kontroli bezpieczeństwa obszaru (s. 112, 114), w tym w wymiarze radiologicznym. Omówiono w nim inicjatywy mające na celu zapobieganie przyszłym nieautoryzowanym działaniom na terenie Czarnobylskiej Strefy Wykluczenia. Ważnym aspektem wywodów prezentowanych w dysertacji jest wskazanie na postać oraz charakter współpracy międzynarodowej na rzecz działań politycznych mających sankcjonować w przyszłości przez społeczność międzynarodową, jej organizacje, niszczenie infrastruktury energetycznej podobnej do tej w elektrowni w Czarnobylu (s. 120-122).

Rozdział czwarty omawia planowane inwestycje na terenie Czarnobylskiej Strefy Wykluczenia. Omówiono w nim działania, których realizacja stanowi niezbędny element prowadzenia jakichkolwiek inwestycji, form aktywności na tym obszarze.⁵ Analiza została przeprowadzona w oparciu o kluczowe obszary inwestycyjne. Ukazano w nim przedsięwzięcia bezpośrednio związane z procesem całkowitej

⁴ Autor wskazuje, że po przejęciu kontroli nad obiektami przez rosyjski personel wojskowy doszło do niezwykle poważnego zakłócenia funkcjonowania wszystkich obszarów działania odpowiedzialnych m. in. za dystrybucję energii elektrycznej z obszaru elektrowni, konserwację instalacji jądrowych, magazynowanie oraz przetwarzanie wyeksploatowanego paliwa jądrowego oraz pozostałych odpadów promieniotwórczych czy również nadzorowania systemów bezpieczeństwa Nowej Konstrukcji Ochronnej. (...) Operatorzy Czarnobylskiej Elektrowni Jądrowej spędzili na miejscu pracy blisko 600 godzin bez wymaganych zmian personelu, stosując prowizoryczne formy dzielenia obowiązków (s. 96-97).

⁵ Jak podkreśla autor, charakterystyka planowanych przedsięwzięć wskazuje, iż niemal wszystkie określone są mianem „wdrażanych”, „projektowanych” bądź „konsultowanych”. Ten stan niepewności można jednoznacznie interpretować jako konsekwencję trwającego konfliktu zbrojnego, który utrudnia finalizację procesów decyzyjnych i realizacyjnych (s.129).

neutralizacji elektrowni, planowane inicjatywy mające na celu zagospodarowanie obszaru. Inwestycje te poddano analizie.

Rozdział piąty zawiera prezentację wyników badań empirycznych, przeprowadzonych z wykorzystaniem obserwacji terenowych na obszarze Czarnobylskiej Strefy Wykluczenia (załącznik C, s. 257 i kolejne) oraz terenie Ignalińskiej Elektrowni Jądrowej. Przedstawiono obowiązujące procedury bezpieczeństwa. Omówiono w nim wywiady kwestionariuszowe z osobami, które wniosły swoje poglądy do podjętej w dysertacji problematyki badawczej w zakresie wsparcia państw i instytucji, w tym UE. Przeprowadzone wywiady skupiono również na analizie aspektów zbrojnej agresji Federacji Rosyjskiej w Czarnobylskiej Strefie Wykluczenia (s. 184 i kolejne). We wnioskach do rozdziału wskazano, że proces ochrony Czarnobylskiej Strefy Wykluczenia od dekad prowadzony jest z udziałem państw, instytucji międzynarodowych, Unii Europejskiej. Badania określiły jego złożoność, co zostało zawarte w wypowiedziach ekspertów.

W dysertacji przeprowadzono analizę uwarunkowań funkcjonowania Czarnobylskiej Strefy Wykluczenia w kontekście agresji zbrojnej Federacji Rosyjskiej. Dokonano oceny dotychczas udzielonego wsparcia. Określono również stopień zaangażowania strony ukraińskiej w proces międzynarodowej współpracy, z uwzględnieniem sposobów wykorzystania środków finansowych oraz wdrażanych inicjatyw. W pracy dokonano identyfikacji form wsparcia Unii Europejskiej, instytucji, w zakresie rozwoju alternatywnych rozwiązań energetycznych na terenie Czarnobylskiej Strefy Wykluczenia, m.in. w zakresie odnawialnych źródeł energii oraz technologii małych reaktorów modułowych. Konkludując, dysertacja spełniła wymóg prezentacji wiedzy obejmującej nie prezentowane dotąd jej formy.

3. Stwierdzenie posiadania albo braku posiadania znajomości metod badawczych i umiejętności prawidłowego ich doboru i zastosowania. (Ocena wraz z uzasadnieniem)

Praca nie posiada rozdziału metodologicznego, i tylko w piątym z nich zawarto wnioski końcowe, choć w niektórych jej fragmentach znajdują się podsumowania poszczególnych partii tekstu (są to: s. 14, 43, 50, 60, 69-70, 108-109, 119-120, 136-139, s. 166-167). W pracy zawarto wyniki badań własnych, empirycznych, prowadzonych na miejscu katastrofy. Ten stan rzeczy wymaga osobnych uwag. W przypadku braku rozdziału metodologicznego stanowi to o słabości wykorzystania jednolitej formuły wykładni wiedzy. W przypadku podsumowań lub konkluzji, rozproszenie istotnych narracyjnie fragmentów porządkujących wypowiedź autora.

W ramach prowadzonych badań autor zdecydował się na zastosowanie jakościowych metod badawczych. Za adekwatne techniki badawcze uznano obserwację terenową oraz wywiad jakościowy. W przeprowadzonych badaniach zastosowano kwestionariusze wywiadu oraz dzienniki obserwacji. Badania odbywały się w okresie narastających napięć geopolitycznych, a obserwacje miały miejsce na trzy miesiące przed pełnoskalową inwazją Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, kiedy to doszło do zajęcia Strefy Wykluczenia przez wojska rosyjskie. Badania objęły

miejsowości Czarnobyl i Prypeć, teren Czarnobylskiej Elektrowni Jądrowej wraz z jej otoczeniem, miejscowość Kupowate, obszar dawnej stacji kolejowej w Janowie, kompleks Czarnobyl-2 z koszarami wojsk sowieckich i radarem, okolice Czerwonego Lasu oraz basen chłodzący elektrowni. Drugi etap obserwacji został przeprowadzony między 6 a 9 listopada 2025 roku na terenie Ignalińskiej Elektrowni Jądrowej na Litwie. Jej specyfika inżynierska jest podobna z rozwiązaniami zastosowanymi w Czarnobylskiej Elektrowni Jądrowej. Jak podkreśla doktorant, przeprowadzone obserwacje posiadały charakter jawny oraz nieuczestniczący, a ich zakres obejmował działania administracji, stan infrastruktury oraz uwarunkowania radiologiczne.

Badania empiryczne uzupełniono badaniami jakościowymi zawartymi w wywiadach eksperckich. Te wywiady miały formę zdalną, wykorzystano tu kwestionariusze przesyłane respondentom. Dobór ich próby miał charakter celowy i obejmował przedstawicieli ośrodków naukowych związanych z problematyką Czarnobylskiej Strefy Wykluczenia, ze szczególnym uwzględnieniem aspektu współpracy międzynarodowej.⁶ Ankietowanymi byli eksperci, tj. dr Hans Blix, dr Robert Peter Gale, prof. Kate Brown, dr Keith Baverstock, prof. Archie Brown, dr Joseph Gibbs, a także ankietowano Państwową Agencję Ukrainy ds. Zarządzania Strefą Wykluczenia (DAZV), ukraińską instytucję odpowiedzialną za administrację i zarządzanie obszarem zamkniętym wokół elektrowni jądrowej w Czarnobylu. Przedstawione badania posiadają wartość poznawczą i mogą posłużyć do kolejnych, zwłaszcza tych w Polsce, wdrażania nowych rozwiązań prawnych, organizacyjnych. Ten aspekt wskazuje na możliwość praktycznego zastosowania wyników własnych badań naukowych w sferze społecznej.

W wymiarze społecznym dysertacja wnosi wkład do rozwoju wiedzy dotyczącej ochrony skażonej strefy po katastrofie elektrowni atomowej. Zawiera także wskazania, co do działań instytucji międzynarodowych, Unii Europejskiej, przyczyniających się i w przyszłości mogących niwelować skutki katastrof podobnego rodzaju.

Ograniczeniami, które wpłynęły na postać pracy były:

- uwarunkowania wynikające z trwającego konfliktu zbrojnego na Ukrainie, który w istotnym stopniu ograniczył możliwość przeprowadzenia ponownych obserwacji terenowych na obszarze Czarnobylskiej Strefy Wykluczenia, ryzykiem występowania pozostawionych przez wojska Federacji Rosyjskiej ładunków wybuchowych, rozmieszczonych na znacznej części strefy.
- utrudnienia w zakresie realizacji wywiadów kwestionariuszowych, które wynikały z liczby respondentów, którzy wyrazili zgodę na udział w badaniu, udzieleniu odpowiedzi na przesłane formularze.⁷

⁶ W procesie doboru grupy badawczej, zaproszenia do wywiadów wysłano łącznie do 20 osób, z czego 5 odpowiedziało oraz wzięło udział w badaniu, a dwie pomimo braku możliwości udzielenia pełnego wywiadu, przekazały opinie lub materiały naukowe, które mogły posłużyć jako źródło odniesienia do określonej problematyki podjętej w niniejszej dysertacji (s. 15).

⁷ Autor wskazuje, że kwestionariusze wywiadów skierowano łącznie do 19 przedstawicieli organizacji międzynarodowych oraz administracji państwowych, konsorcjów przemysłowych, a także zróżnicowanych ośrodków badawczych. Spośród zaproszonych respondentów pełnych wywiadów

Jak podkreśla doktorant, ograniczenia te uniemożliwiły jedynie dalsze poszerzenie perspektywy analitycznej, nie naruszając jednocześnie możliwości rzetelnego objaśnienia zasadniczych zagadnień badawczych. Po zaznajomieniu z pracą wypada się zgodzić z przyjętym przez doktoranta twierdzeniem.

Dokonując oceny metodologicznej pracy należy wskazać na jej dwie warstwy. Pierwszą, metodologiczną, drugą teorio poznawczą z niej wyprowadzoną. Pierwsza z nich posiada ograniczone co do przyjętych form założenia. W konstrukcji pracy brak hipotezy wiodącej, konkluzji lub podsumowań uzyskanej wiedzy, opracowanej w poszczególnych jej częściach (rozdziałach). Sprawia to, że nie zastosowano w pracy w pełni dostępnych metod (np. abstrahowania, konkretyzacji, idealizacji) w sposób usystematyzowany (np. w konkluzjach, czy podsumowaniach), a także podejść, zasad badawczych do uzyskania wykładni wiedzy. Przyjęta w dysertacji metoda osiągnięcia celu badawczego jest niepełna, choć mogła taką być. Warsztat badawczy zastosowany w pracy powinien być bardziej spójny w relacji cel – problem – hipoteza, której brak i powiązane z nią hipotezy szczegółowe. Przyjęte w pracy techniki badawcze są adekwatne do zakładanych celów poznania naukowego. Reasumując, praca nie została przygotowana z wykorzystaniem pełnego spektrum metod badawczych, które mogły być w niej zaprezentowane.

Konkludując, wskazany zakres rozprawy, pomimo zidentyfikowanych braków, które wskazują na luki w warsztacie badawczym doktoranta, potwierdza podstawową umiejętność posługiwania się wiedzą naukową i tworzenia z niej wykładni. W przypadku dysertacji ukazania złożoności formuły zapewniania ochrony i rozwoju Czarnobylskiej Strefy Wykluczenia. Uzyskane w niej wyniki diagnozują aktualną postać tego procesu. W tym zakresie stanowią nie prezentowaną dotąd wykładnię wiedzy naukowej. Stanowią także odniesienie dla innych badań poświęconych problematyce ochrony zniszczonej infrastruktury energetycznej w postaci elektrowni jądrowej. W powyższym zakresie doktorant wypełnił wymóg stawiany rozprawom doktorskim zastosowania wyników w sferze społecznej. Przeprowadzone przez niego badania mają wartość aplikacyjną oraz użyteczną.

4. Stwierdzenie posiadania albo braku posiadania umiejętności dokonania krytycznej oceny uzyskanych wyników badań. (Ocena wraz z uzasadnieniem)

Do opracowania dysertacji posłużono się 36 monografiami, 64 artykułami naukowymi, 7 pozycjami popularno – naukowymi, 4 aktami prawnymi, 59 źródłami internetowymi. Autor nie dokonał w pracy krytycznej analizy literatury przedmiotu w osobnym, poświęconym temu fragmentowi wstępu. Należy to uznać za błąd, gdyż uniemożliwia weryfikację źródeł wiedzy pod kątem ich przydatności. Przykładem w tym zakresie może być, że doktorant nie skorzystał z publikacji „Awaria w Czarnobylskiej elektrowni jądrowej i jej skutki”, Centrum Informatyki Energii, Warszawa 1986, s. 74, która (na s. 2) przedstawia jej opis:

udzieliło pięć osób, natomiast dwie osoby przekazały krótkie stanowiska oraz udostępniły opracowania naukowe istotne z punktu widzenia problematyki podjętej w niniejszej dysertacji.

Od redakcji.

Niniejsza publikacja jest tłumaczeniem części I raportu o awarii w Czernobylskiej elektrowni jądrowej przedstawionego na spotkaniu ekspertów Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej w Wiedniu w dniach 25-29 sierpnia 1986 r. przez Państwowy Komitet ZSRR d/s Wykorzystania Energii Atomowej.

Na zlecenie Państwowej Agencji Atomostyki tłumaczył mgr inż. Czesław Nycz.

Część II raportu, zawierająca szczegółowe informacje techniczne o Czernobylskiej elektrowni jądrowej i postępowaniu po-awaryjnym, jest dostępna tylko w języku rosyjskim w bibliotece Centrum Informatyki Energetyki, Warszawa PKiN tel. 200211 w.2511.

Zdaniem recenzenta, autor dysertacji pominął tę istotną pozycję bibliograficzną, która weryfikuje wiele poglądów zawartych w jego pracy. Nie jest ona przy tym materiałem ideologicznym, nie zawiera także elementów poprawności politycznej minionego okresu, tj. PRL, stanowiąc jednak świadectwo swojego czasu i rzetelnie – wbrew ówczesnemu podejściu – opisując przebieg i skutki awarii dla elektrowni, jej bezpośredniego otoczenia. Uważam, że jej brak jest mankamentem recenzowanej pracy doktorskiej. Należało wykazać się większą starannością dokonując kwerendy źródeł.

Konkludując, doktorant powinien z większą starannością odnieść się do źródeł wiedzy dokonując ich klasyfikacji pod kątem przydatności. Ich ustalenie finalnie przyczyniłoby się do prezentacji zawartej w pracy wykładni wiedzy. Należy uznać, że doktorant w sposób dostateczny posiadał umiejętność posługiwania się źródłami wiedzy.

5. Stwierdzenie posiadania albo braku posiadania umiejętności poprawnego sformułowania z wyników badań w sferze formy i treści. (Ocena wraz z uzasadnieniem)

Dysertacja pt. *„Zaangażowanie państw i instytucji Unii Europejskiej w proces ochrony Strefy Czarnobylskiej”* została sporządzona w sposób prawidłowy z zastosowaniem technik pisarskich. Na podkreślenie zasługuje swobodny styl wypowiedzi czyniący ją komunikatywną i interesującą poznawczo. Autor nie wystrzegał się jednak od powtórzeń słów tekście, *W procesie oceny pomocy państw oraz instytucji zachodnich w procesie przywrócenia pełnej funkcjonalności...* (s. 110). Rzeczą tę, występującą w całym tekście, można było lepiej opracować od strony językowej. Ponadto, bardziej zadbać o stronę redakcyjną pracy (patrz s. 166-167, nowa strona rozdziału V, opisy tabel, innych źródeł).

W dysertacji skonstruowano wypowiedź, nadając logiczny charakter narracji. Każdy z pięciu rozdziałów w sposób przyczynowo – skutkowy został powiązany z pozostałymi. Przyjęte we prowadzeniu założenia poznawcze, a zarazem badawcze zostały zrealizowane w prezentowanej pracy. Przekaz tworzy wypowiedź zrozumiałą,

choć niekiedy nie uporządkowaną w zakresie uogólnień i wnioskowania (brak w pracy właściwych partii tylko temu poświęconych pod nazwą podsumowań lub konkluzji). Dokumentowanie uzyskanej wiedzy jest prawidłowe w kontekście zawartych wypowiedzi choć nie wolne od subiektywnego ujęcia niektórych zagadnień (ocena skutków politycznych). Praca została oparta na ogólnej wykładni rozumienia stosunków międzynarodowych w obszarze decydowania politycznego i tak ją prezentuje.

6. Ocena stopnia oryginalności uzyskanych wyników (Ocena wraz z uzasadnieniem)

Przedmiotem badań mgr Marka Niemczyka w pracy pt. *„Zaangażowanie państw i instytucji Unii Europejskiej w proces ochrony Strefy Czarnobylskiej”* był zakres, formy oraz znaczenie wsparcia udzielanego przez państwa i instytucje Unii Europejskiej w ochronie i rozwoju Czarnobylskiej Strefy Wykluczenia. Zidentyfikowane w dysertacji formy wsparcia obejmowały działania o charakterze eksperckim, logistycznym, finansowym, realizowane od początku lat dwutysięcznych pozwoliły na wypełnienie przedmiotu badań. Zrealizowana w pracy analiza wykazała, że wsparcie to ma charakter długotrwały i będzie kontynuowane.

Cel pracy, cele szczegółowe, problem i problemy szczegółowe zrealizowano. Także przyjęte hipotezy szczegółowe. Wyrazem tego są treści poszczególnych rozdziałów. Resume stanowią wyniki badań własnych, tj. obserwacje przeprowadzone na terenie Czarnobylskiej Strefy Wykluczenia, jak i w obszarze Ignalińskiej Elektrowni Jądrowej. Ponadto, wywiady kwestionariuszowe z przedstawicielami agencji, instytucji, międzynarodowych ośrodków badawczych. To rozwiązanie, zaangażowanie specjalistów reprezentujących zróżnicowane perspektywy badawcze, umożliwiło uzyskanie opinii oraz wypełnienie luki badawczej, która mogłaby ograniczać wykładnię wiedzy w zakresie analizowanej problematyki.

Przeprowadzone badania ujęły wsparcie udzielane przez państwa i instytucje Unii Europejskiej na rzecz Czarnobylskiej Strefy Wykluczenia. Porządkują one wykładnię wiedzy w tym obszarze. Dysertacja wnosi wartościowy wkład poznawczy do rozwoju nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce i administracji przez uporządkowanie wiedzy dotyczącej procesu ochrony Strefy Czarnobylskiej. Na szczególne uznanie zasługuje sposób przeprowadzenia badań własnych, które wnoszą wkład do rozwoju nauk. Potwierdzają także umiejętność generowania wiedzy przez autora, jego zdolność do identyfikacji i rozwiązywania problemów naukowych.

7. Ocena wartości naukowej i praktycznej uzyskanych wyników. (Ocena wraz z uzasadnieniem)

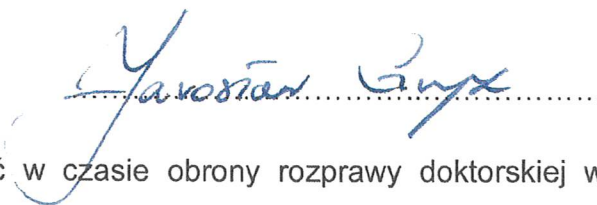
Tytułem wstępu należy podkreślić aktualność poruszanej w monografii problematyki. Rozprawa stanowi wartościowe połączenie wykładni wiedzy z analizą przyczynowości zjawisk, procesów społecznych i z nimi powiązanych decydowaniem politycznym.

Rozprawa zawiera prawidłowo sformułowany cel badań, cele szczegółowe, problem, problemy szczegółowe. Braki w metodologii nie dezawuuują jej wkładu, choć wskazują na słabość doktoranta w posługiwaniu się pełną formułą wykładni wiedzy naukowej.

Konkludując, rozprawa doktorska mgr Marka Niemczyka w pracy pt. „Zaangażowanie państw i instytucji Unii Europejskiej w proces ochrony Strefy Czarnobylskiej” wnosi wkład w rozwój wiedzy z zakresu nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce i administracji.

Ja niżej podpisany stwierdzam, że recenzowana rozprawa doktorska Pana mgr Marka Niemczyka spełnia wymogi określone w art. 187. 1. stawiane rozprawom doktorskim zgodnie ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (z późn. zm.).

Rekomenduję Radzie Dyscypliny Nauki o Polityce i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego dalsze procedowanie postępowania doktorskiego związanego z nadaniem stopnia doktora Panu Markowi Niemczykowi.

.....

Wątpliwości, które należy rozstrzygnąć w czasie obrony rozprawy doktorskiej w postaci pytań:

1. Dlaczego doktorant nie przeprowadził pełnej kwerendy źródeł wiedzy z okresu katastrofy elektrowni jądrowej w Czarnobylu?
2. Dlaczego doktorant nie zastosował pełnej wykładni metodologicznej do opracowanej przez siebie dysertacji doktorskiej?
3. Jak zaprezentowana w dysertacji wiedza naukowa powinna odnosić się do ochrony obiektów energetycznych wykorzystujących energię atomu, istniejących, powstających i projektowanych, w Polsce w zakresie ich ochrony?